

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Etelä-Savon ELY-keskus pitää kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekarttaa ehdottoman kannatettavana ja tarpeellisena. Kulttuurimatkailun toimijoiden moninaiset liittymäpinnat ja iso toimijoiden määrä tarvitsee tuekseen kansallista ohjelma- ja strategiatyötä. Tiekartta on hyvä tapa vasta teeman haasteisiin.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Etelä-Savon ELY-keskuksessa tehdään monenlaista kulttuurimatkailua tukevaa tai sen kanssa risteävää työtä. Elinkeinot-vastuualue tukee rahoituskanaviensa kautta useita kulttuurimatkailun parissa toimivia yrityksiä ja hankkeita. Ympäristö-vastuualueella jaetaan rakennusperinnön ja saariston ympäristönhoidon avustuksia, jotka omalta osaltaan osallistuvat joko suoraan kulttuurimatkailukohteiden kunnostukseen tai yleisemmin kaikille yhteisen kulttuurimaiseman ylläpitoon yksityisten kiinteistöjen korjausten kautta. Alueidenkäytön ja erityisesti kulttuuriympäristö- ja luontoarvojen säilymisen edistäminen on keskeistä siinä, että maassamme säilyy kulttuurimatkailullisesti kiinnostavia ympäristöjä.

Etelä-Savossa on sekä isoja matkailukeskittymiä että lukuisia pienempiä majoitus- ja retkipalveluja tarjoavia yrityksiä, joiden palvelut rakentuvat suurelta osin luonto- ja kulttuurimatkailun varaan. Tiekartta keskittyy kulttuuriperinnön ja erityisesti rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta valtakunnallisesti arvokkaisiin alueisiin ja kohteisiin. Etelä-Savon ELY-keskus kuitenkin toivoo, että myös ”pienempi”, paikallisesti ja maakunnallisesti arvokas ympäristö tunnistettaisiin kulttuurimatkailun voimavarana maailmanperinnön, RKY- ja VAMA-alueiden rinnalla.

Kommenttinne luvusta 5.1

-

Kommenttinne luvusta 5.2

Etelä-Savossa mm. Saimaan norppasaaristomme on ainutlaatuinen. Herkkä luontomme ja moninainen kulttuuriympäristömme edellyttävät vastuullista matkailua. Kulttuurimatkailun tiekartassa on aivan oikein nostettu esiin vastuullisuus ja matkailun kestävyys suhteessa mm. alkuperäiskansoihin. Tämän lisäksi Etelä-Savon ELY-keskus kokee erittäin tärkeäksi, että tiekartta korostaa vastuullisuutta ja kestävyttä myös suhteessa luonto- ja kulttuuriympäristökohteisiin. Kohteiden hyödyntäminen tulee tehdä niiden erityisarvoja loukkaamatta ja vähentämättä, siten, että matkailukäyttö tukee alueiden ja kohteiden säilymistä. Matkailun hyödyntäminen on maamme isoimpien asutuskeskittymien ulkopuolella keskeinen keino konkretisoida luontomme ja kulttuuriympäristömme mahdollistamaa lisäarvoa paikallisyhteisölle paitsi alueen oman identiteetin ja hyvinvoinnin rakennusaineena, myös tulonhankkimiskeinona.

Kommenttinne luvusta 5.3

Etelä-Savossa on useampia keskeisiä kulttuurimatkailukohteita ja kulttuuritapahtumia (ilmeisimpänä Savonlinnan oopperajuhlat), ja alueen yksi keskeinen kysymys onkin, miten matkailijoiden määrä saataisiin kasvatettua tasaisemmin ympärivuotisesti. Alueellamme on paljon pieniä matkailutoimijoita, esim. majoituspalveluiden tarjoajia, joiden asiakkaista monilla on halu tutustua alueen kulttuuriympäristöön. Toimijoilla ei kuitenkaan itsellään välttämättä ole resursseja niin ajan, rahan kuin osaamisenkaan osalta tuottaa lähikohteista tietoa tai valmiita kulttuurireittejä. Kaikille avoimen, ”valmiiksi pureskellun” kulttuuriympäristö ja -perintötiedon saatavuuteen tulisi panostaa, se tukisi matkailutoimijoita ja takaisin tasalaatuisempaa tietoa matkailijoille. Tämä liittyy myös lukuun 5.4..

Kommenttinne luvusta 5.4

Luku on erittäin tärkeä ja tarjoaa jo monia ajatuksia kehitystyöhön. Erityisesti pienet matkailutoimijat hyötyisivät valtavasti yhteisistä, helposti saavutettavista ja valmiiksi kootuista ja helposti hyödynnettävistä aineistoista.

Digitaaliset ratkaisut liittyvät myös kohteiden saavutettavuuteen kestävästi. Onko aina pakko matkustaa fyysisesti kohteeseen? Vaikka virtuaalinen kokemus ei ainakaan lähitulevaisuudessa voi korvata aitoa läsnäoloa, voi sen avulla merkittävästi syventää matkakokemusta sekä paikan päällä että etu- ja jälkikäteen. Miten virtuaalimatkailusta saataisiin myös kohteille tuottavaa toimintaa?

Kommenttinne luvusta 5.5

Väkimäärältään melko pienessä maakunnassa kuten Etelä-Savossa yhteistyö ja synergiaetujen etsiminen on olennaista. Itä-Suomi tavoittelee Saimaan norppasaaristolle paikkaa Unescon maailmanperintöluettelossa. Tämän myötä kansainvälinen kiinnostavuus edelleen kasvaisi. Tiekartan ehdotukset mm. kestävä matkailun käytäntöjen edistämisestä ovat tärkeitä tulevassa kehitystyössä.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Etelä-Savon ELY-keskuksella on tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa vahva tukioorganisaation rooli. ELY-keskuksen perustoiminta (mm. kulttuuriympäristöjen ja luonnonarvojen säilymisen ja huomioimisen edistäminen, rahoituskanavat) on merkittävässä roolissa siinä, että alueella on

kulttuurimatkailijoita kiinnostavaa ympäristöä ja että alueen toimijoilla on mahdollisuuksia toteuttaa uusia hankkeita sekä kehittää nykyisiä toimintoja.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Avustuksia kulttuuriympäristön hoitoon jakavat myös Museovirasto sekä Kotiseutuliitto, mikä lienee hyvä mainita.

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

-

Korhonen Eero
Etelä-Savon ELY

Hesso Laura
Etelä-Savon ELY - Y-vastuualue, Alueiden käytön ja luonnonsuojelun palvelut